

Lubuskie
Warte zachodu

ROPS
Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej
w Zielonej Górze

Diagnoza pieczy zastępczej w powiatach województwa lubuskiego za okres od 01.01.2012 r. do 30.09.2012 r.

Obserwatorium Integracji Społecznej
Zielona Góra 2012

NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Redakcja:

Zespół pracowników Obserwatorium Integracji Społecznej:

Paweł Jagasek

Izabela Siminska

Marcin Senkowski

Paulina Cendrowska – Kotalla

Aleksandra Grzelczak

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze

Obserwatorium Integracji Społecznej w Zielonej Górze

Al. Niepodległości 36

65 – 042 Zielona Góra

Tel 68 452 98 21

www.rops.lubuskie.pl

sekretariat@rops.lubuskie.pl

Projekt, skład, druk i oprawa:

Partner Poligrafia

ul. Zwycięstwa 10; 15-703 Białystok

www.partnerpoligrafia.pl

Nakład: 500 szt.

Publikacja bezpłatna.

Spis treści

Wstęp	5
Cele cząstkowe	5
Diagnoza systemu pieczy zastępczej w powiatach województwa lubuskiego	7
Funkcjonowanie pieczy zastępczej w roku 2012.	8
1. Nowe formy wsparcia pomocy rodzinnej pieczy zastępczej.....	8
2. 3-letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej	14
3. Problemy ograniczające realizację zadań dot. pieczy zastępczej w powiecie	15
4. Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej.....	16
5. Rodziny pomocowe	19
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	20
7. Potrzeby szkoleniowe.....	22
8. Budżet	24
9. Wnioski.	25
10. Kwestionariusz ankiety.....	28
Spis wykresów:	33
Spis tabel:	34

Wstęp

Obserwatorium Integracji Społecznej, w ramach projektu systemowego „Koordynacja na Rzecz Aktywnej Integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, prowadząc działalność w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Zielonej Górze, wykonało projekt badawczy nt. systemu pieczy zastępczej na terenie województwa lubuskiego. Głównym celem badania była diagnoza systemu pieczy zastępczej w powiecie. Pierwotnie badanie miało również objąć gminy i ich realizację zadań związanych ze wspieraniem rodziny. Niska frekwencja oraz małe zaangażowanie gmin w badanie nie pozwoliło na analizę uzyskanych danych. Badania miały na celu pozyskanie informacji za okres od 01 stycznia do 30 września 2012 r. Przystąpiło do niego 12 powiatów województwa lubuskiego oraz 2 miasta na prawach powiatu: Zielona Góra oraz Gorzów Wielkopolski.

Cele częściowe

Zamierzeniem badań było zebranie informacji na temat funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem w powiecie. W skład problematyki podejmowanej w pytaniach ankietowych wchodziły następujące sfery badawcze:

- mechanizmy funkcjonowania pieczy zastępczej,
- zakres funkcjonowania systemu,
- sposoby realizacji zadań systemowych,
- sfera realizacji zadań systemowych,
- poziom współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca służb społecznych,

- znaczenie instytucji państwowych w realizacji zadań systemowych,
- prognozy.

Badanie przeprowadzono drogą elektroniczną, narzędziem były ankiety internetowe. Badanie miało charakter fakultatywny, a jego wyniki posłużą do opracowania wojewódzkiego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Opracowanie ww. dokumentu jest zadaniem samorządu województwa wynikającym z nowej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.) obowiązującej od 1 stycznia br.

Program będzie poprzedzony diagnozą problemów z jakimi borykają się rodziny w naszym regionie. W związku z tym bardzo istotne i cenne są dla nas informacje wiążące się z tą problematyką. Informacje uzyskane z badań przyczynią się do zaprojektowania działań mających na celu promowanie nowych rozwiązań w zakresie systemu pieczy zastępczej

Diagnoza systemu pieczy zastępczej w powiatach województwa lubuskiego.

Pieczą zastępczą jak wynika z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. System pieczy zastępczej należy do zadań powiatu i realizowany jest poprzez:

- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- organizowania wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- wyznaczanie organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

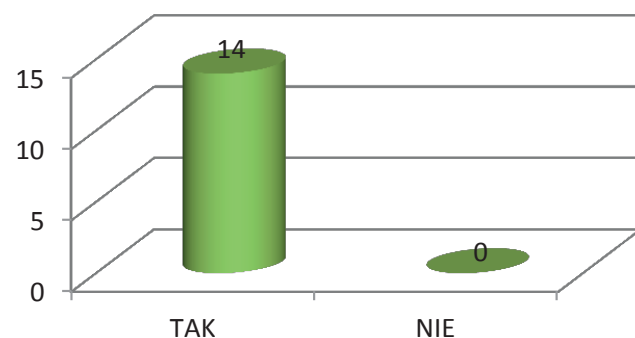
Funkcjonowanie pieczy zastępczej w roku 2012.

W związku z obowiązującą od 1 stycznia 2012 r. ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeprowadzono badania ankietowe wśród powiatowych centrów pomocy rodzinie w województwie lubuskim, które pozwoliły uzupełnić informacje uzyskane o dane z roku 2012. Analiza wyników znajduje się w dalszej części opracowania.

Jak wynika z art. 182 ww. ustawy, podmiotami realizującymi zadania organizatora pieczy zastępczej w powiatach są powiatowe centra pomocy rodzinie oraz dodatkowo w województwie lubuskim są to: Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie i Polityki Społecznej oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

1. Nowe formy wsparcia pomocy rodzinnej pieczy zastępczej

Wykres 1. Czy zostali powołani koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej?

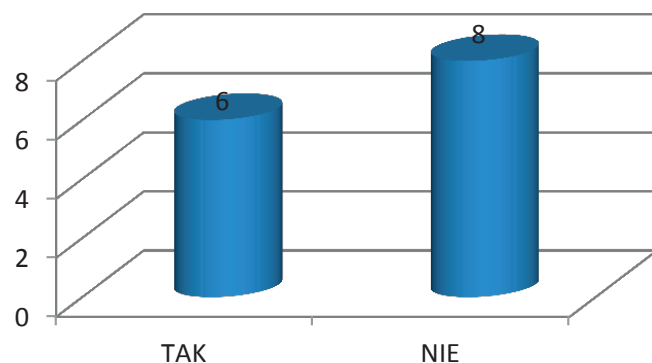
Źródło: Opracowanie własne

We wszystkich przebadanych powiatach zostali powołani koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, w sumie jest ich 29.

W powiecie sulęcińskim, słubickim, świebodzińskim, wschowskim i drezdeneckim powołano jednego koordynatora. Dwóch koordynatorów powołano w powiatach międzyrzeckim, żarskim, żagańskim i gorzowskim. Powiat zielonogórski, nowosolski, krośnieński i miasto na prawach powiatu Zielona Góra posiadają trzech koordynatorów. Najwięcej koordynatorów zostało powołanych w Gorzowie Wielkopolskim, bo aż czterech.

Z badań wynika, że na jednego koordynatora przypada od 11 do 43 rodzin, wśród badanych najmniej rodzin na jednego koordynatora, bo tylko 11 przypada w powiecie sulęcińskim. Trzy powiaty nie spełniają wymogów zawartych w art. 77 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, który mówi, że „koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka”. Wskazuje to na znaczące obciążenie zawodowe koordynatorów oraz na potrzebę zwiększenia ich liczby. Najwięcej rodzin na jednego koordynatora przypada w powiecie nowosolskim, bo aż 43, a niewiele mniej 40 rodzin w powiecie zielonogórskim oraz w powiecie żarskim 39. W mieście na prawach powiatu Gorzowie Wlkp., powiecie słubickim i strzelecko-drezdeneckim zachowana jest maksymalna, ustawowa liczba 30 rodzin przypadających na koordynatora. Według opinii większości respondentów, liczba aktualnie zatrudnionych koordynatorów nie zabezpiecza potrzeb w tym zakresie, takiego zdania jest aż 8 PCPR-ów, co stanowi 57% badanych.

Wykres 2. Czy liczba aktualnie zatrudnionych koordynatorów zabezpiecza potrzeby w tym zakresie?

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci często wskazywali na potrzebę zatrudnienia większej liczby koordynatorów ze względu na stale wzrastającą liczbę rodzin zastępczych. Zwracali również uwagę na niewystarczające środki finansowe, które pozwoliłyby na zatrudnienie kolejnych koordynatorów. Jednocześnie proponowana wysokość miesięcznego wynagrodzenia na ww. stanowisko była przyczyną rezygnacji kandydatów, w ich opinii wynagrodzenie było zbyt niskie. Według badanych nie wszystkie rodziny mogą otrzymać niezbędne wsparcie koordynatora, a z ich dotychczasowych doświadczeń wynika, że wsparcie potrzebne jest zarówno rodzinom z dwuletnim stażem, jak i wyższym. Wśród respondentów pojawiła się opinia, iż dobrą praktyką byłoby kontynuowanie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkursowego wsparcia dla samorządów powiatowych w zakresie zatrudnienia koordynatorów. Niestety, liczba rodzin przypadających na koordynatora często bywa większa niż ustawowy wymóg.

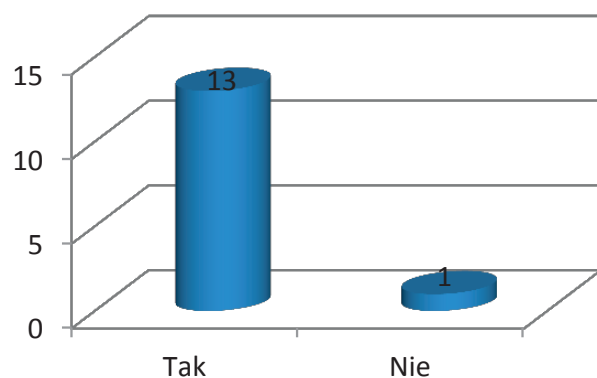
Kolejne pytanie zadane respondentom brzmiało: „Czy według Państwa opinii wprowadzenie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

i osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz funkcjonowanie rodzin pomocowych wpłynie pozytywnie na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka?” Niemal wszyscy respondenci, bo aż 93%, są zdania, iż wprowadzenie takich osób odniesie pozytywny skutek, wpłynie na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i w rodzinnych domach dziecka. Respondenci wskazali następujące pozytywne aspekty:

- zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów pojawiających się w rodzinach,
- możliwość szybszej reakcji w przypadku pojawienia się problemów w rodzinie, dzięki stałemu „monitoringowi”,
- poprawa relacji z dziećmi poprzez większą ilość wolnego czasu,
- usprawnienie funkcjonowania rodzin,
- praca większej liczby osób na rzecz dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej,
- unikanie wypalenia zawodowego wśród zawodowych rodzin zastępczych.

Powiatowe centra pomocy rodzinie często zwracały uwagę na duże znaczenie jakości pracy koordynatorów i osób wspierających rodziny oraz na umiejętne korzystanie z tej formy wsparcia przez rodziny. Założone oczekiwania zostaną spełnione dzięki profesjonalnym i efektywnym działaniom.

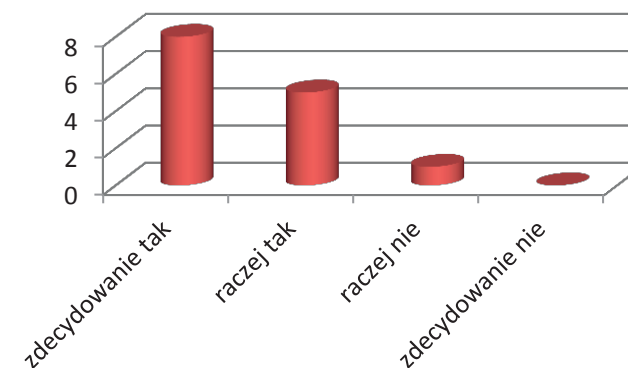
Wykres 3. Opinia dotycząca pozytywnego wpływu na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka

Źródło: Opracowanie własne

Wprowadzone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nowe formy pomocy (zespół ds. pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe, pomoc osoby przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich) według respondentów będą miały pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny, takiego zdania jest aż 13 powiatów. Przeważająca część respondentów jest zdecydowanie na tak – 57 %. Wśród badanych żaden powiat zdecydowanie nie potwierdził negatywnego wpływu zmian.

Wykres 4. Czy nowe formy pomocy będą miały pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny?

Źródło: Opracowanie własne

Według respondentów pozytywnymi przejawami będą:

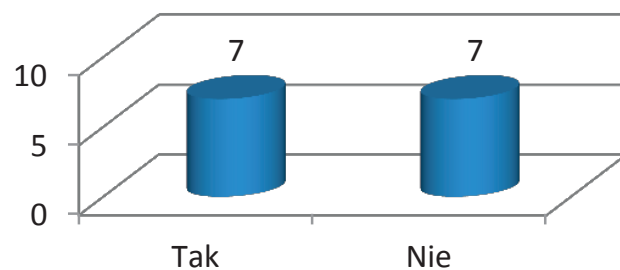
- lepsze funkcjonowanie rodzin zastępczych,
- zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów pojawiających się w rodzinach,
- możliwość szybszej reakcji w przypadku pojawienia się problemów w rodzinie,
- rozwój jakości systemu i zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny,
- kompleksowa realizacja zadań przez jedną instytucję.

Respondenci widzą także zagrożenia związane z prawidłową realizacją wprowadzonych zmian. Twierdzą, iż nowe formy pomocy będą miały pozytywny wpływ na jakość podejmowanych działań pod warunkiem ich skuteczności, profesjonalnego podejścia, a także odpowiednich środków finansowych, które powinny być przeznaczone na realizację tych zadań. Badani twierdzą, że bez dodatkowych funduszy potrzebnych do sprostania nowym wymogom ustawy, samorządy mogą nie mieć szansy na wprowadzenie w życie wielu zaproponowanych w przepisach rozwiązań.

2. 3–letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej

Według nowej ustawy do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, dlatego respondentom zostało zadane pytanie odnośnie realizacji tego programu. Siedem powiatów, czyli 50% badanych opracowało program do organu uchwałodawczego i są to: powiat słubicki, drezdenecki, żarski, międzyrzecki, krośnieński, nowosolski, miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp. Wszystkie powiaty, które do tej pory nie opracowały 3–letniego programu dot. rozwoju pieczy zastępczej deklarują, że do końca 2012 r. zostanie opracowany i przyjęty przez właściwy organ uchwałą samorządu powiatowego.

Wykres 5. Czy został opracowany 3–letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej?

Źródło: Opracowanie własne

Tabela poniżej prezentuje odpowiedzi respondentów, którzy opracowali 3–letni program dotyczącej rozwoju pieczy zastępczej w zakresie tworzenia corocznego limitu ustanawiania rodzin zastępczych zawodowych.

Tabela 1. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiatach

Lp.	Powiat	Limit rodzin zastępczych zawodowych
1.	żarski	2013 r. do 3 rodzin, 2014 r. - do 2 rodzin
2.	międzyrzecki	1 rodzina
3.	strzelecko - drezdenecki	2012 r. –2 rodziny, 2013 r. 2 rodziny, 2014 –2 rodziny.
4.	miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp.	2 pogotowia rodzinne, 2 rodzinne domy dziecka, rocznie 1 specjalistyczna rodzina
5.	nowosolski	2012 r. – 1 rodzina, 2013 r. – 3 rodziny, 2014 r. – 2 rodziny
6.	słubicki	2 rodziny
7.	krośnieński	rocznie 1 rodzina

Źródło: Opracowanie własne

3. Problemy ograniczające realizację zadań dot. pieczy zastępczej w powiecie

Najistotniejszymi problemami ograniczającymi realizację zadań dotyczących systemu pieczy zastępczej występujących w powiecie są:

- problemy kadrowe,
- problemy organizacyjne,
- brak precyzyjnych przepisów,
- problemy finansowe,
- brak kandydatów na rodziny zastępcze.

Problemy te najczęściej przejawiają się w niedostatecznej ilości zatrudnionych specjalistów (psycholog, terapeuta, pedagog), jak również koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, czego przyczyną jest brak zabezpieczenia finansowego. Sytuacja finansowa wpływa także na

ograniczenia wypłacanych świadczeń dla rodzin zastępczych oraz na brak odpowiednich szkoleń dla koordynatorów i innych specjalistów zatrudnionych w zespołach do spraw pieczy zastępczej. Brak środków pieniężnych powoduje także utrudnienia w tworzeniu rodzin pomocowych, co przedstawione zostanie w dalszej części raportu.

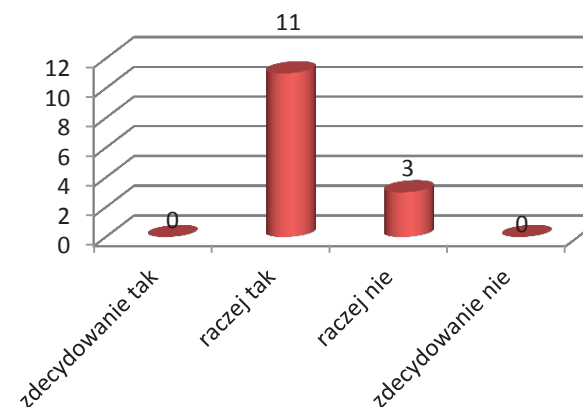
4. Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej realizowane jest w następujących formach:

- zatrudnienie koordynatorów pieczy zastępczej,
- organizowanie imprez rekreacyjno–kulturalnych (wigilia, pikniki, festyny, itp.) oraz wypoczynku letniego,
- poradnictwo (pedagogiczne, psychologiczne, prawne),
- organizacja szkoleń, warsztatów,
- urlopy,
- tworzenie w obrębie PCPR zespołów, grup organizujących wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej,
- wolontariat dla wychowanków pieczy zastępczej,
- udział w projektach, programach autorskich,
- grupy wsparcia dla rodzin,
- kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze,
- comiesięczna pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz dodatkowe świadczenia.

Różnorodność form wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przekłada się na opinię dotyczącą zaspokajania potrzeb w tym zakresie. Zdecydowana większość powiatów, bo aż 11 (79%) twierdzi, że potrzeby te są „raczej zaspokojone”.

Wykres 6. Czy wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej jest organizowane w sposób zaspokajający potrzeby?

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci twierdzą, że rodzinom oferowana jest pomoc, a w razie pojawiających się trudności są podejmowane działania zmierzające do ich rozwiązania.

W celu większego zaspokojenia potrzeb powiatu w zakresie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej w opinii respondentów potrzebne jest:

- zwiększenie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz osób wspierających prace gospodarskie,
- zatrudnienie dodatkowych specjalistów (psychologów, terapeutów, pedagogów),
- zapewnienie większych środków finansowych,
- wsparcie przy realizacji zadań fakultatywnych,
- zwiększenie liczby rodzin pomocowych,
- potrzeba większego przepływu informacji między rodziną a udzielającym pomoc (motywowania rodzin do mówienia o trudnościach),

- zwiększenie liczby miejsc w placówkach (by nie umieszczać dzieci w placówkach poza powiatem),
- zwiększenie kadry trenerskiej szkolącej rodziców zastępczych.

Kolejnym zadaniem powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej według ustawy jest organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo–wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo–terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W powiatach województwa lubuskiego ww. zadania realizowane są poprzez:

- stały dostęp do poradnictwa (psychologicznego, prawnego, itp.),
- pomoc przy uzyskaniu zatrudnienia (m.in. za pomocą udziału w projektach systemowych współfinansowanych przez UE),
- wspieranie w otrzymaniu lokalu mieszkalnego i jego wyposażeniu,
- szkolenia, spotkania indywidualne,
- wsparcie koordynatorów, praca socjalna przy realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia,
- tworzenie grup wsparcia,
- pomoc finansową w razie kontynuowania nauki.

Wśród innych form wsparcia poza wskazanymi w ustawie respondentów najczęściej, bo aż 12 z 14 badanych potwierdziło możliwość udziału w projektach systemowych, współfinansowanych przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym udział w warsztatach, szkoleniach, kursach zawodowych i specjalistycznych, zajęciach reintegracji zawodowej i społecznej oraz stażach zawodowych. W powiecie wschowskim pełnoletni wychowankowie placówek opiekuńczo–wychowawczych zostali także wspierani w wyposażeniu mieszkań oraz zakupie sprzętu komputerowego w ramach programu ministerialnego.

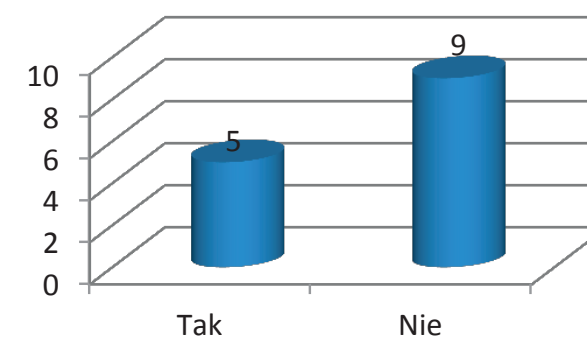
5. Rodziny pomocowe

Rodzinom pomocowym zostaje powierzona opieka nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Według art. 74 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziną pomocową może być:

1. rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka,
2. małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

W pięciu powiatach województwa lubuskiego w roku 2012 funkcjonują rodziny pomocowe. W powiecie zielonogórskim funkcjonuje 7 rodzin pomocowych, w świebodzińskim 3, natomiast w powiecie krośnieńskim, słubickim i w Gorzowie Wlkp. po 2 rodziny pomocowe.

Wykres 7. Czy na terenie powiatu funkcjonują rodziny pomocowe?

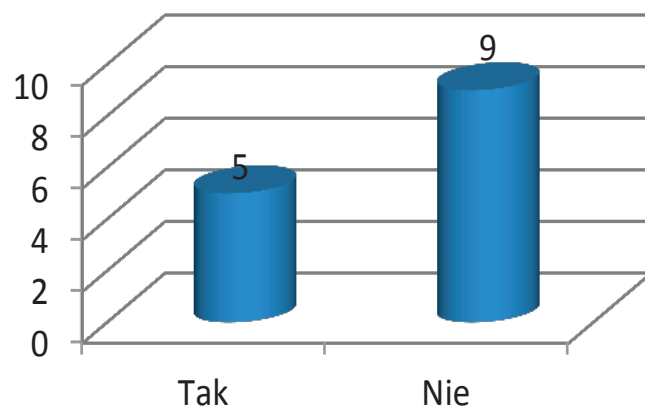

Źródło: Opracowanie własne

Tylko powiaty, w których funkcjonują rodziny pomocowe, miały podzielone zdanie na temat wystarczającej liczby takich rodzin wobec

potrzeb w tym zakresie. Według 4 powiatów liczba ta jest wystarczająca, natomiast miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp. wykazało problem w tej kwestii i argumentowało go brakiem chętnych kandydatów na rodziny pomocowe oraz niemożliwością skorzystania z urlopu przez rodziny zastępcze.

Wykres 8. Czy liczba rodzin pomocowych jest wystarczająca do potrzeb?

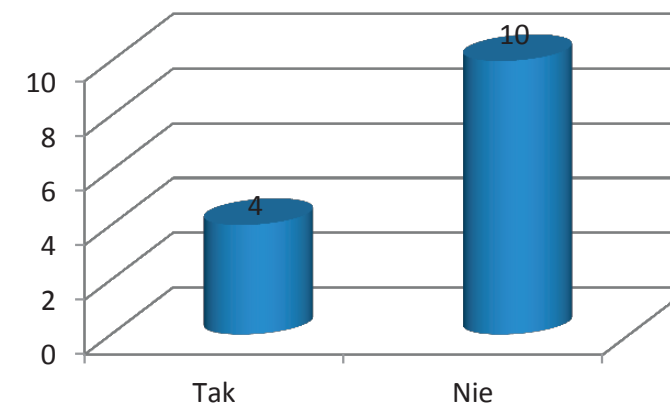
Źródło: Opracowanie własne

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Kolejne pytanie zadane respondentom brzmiało: „Czy Państwa powiat zleca organizacjom pozarządowym realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w formie otwartego konkursu?”. 4 powiaty potwierdziły takie działanie, z czego 3 wskazały na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, a jeden na prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych, koordynację grup wsparcia oraz zadania, mające na celu rozpowszechnianie rodzicielstwa zastępczego.

Zdecydowana większość powiatów bo aż 10, co stanowi 71% przebadanych, nie zleca zadań organizacjom pozarządowym, a głównymi przyczynami jest brak środków finansowych lub brak takiej potrzeby.

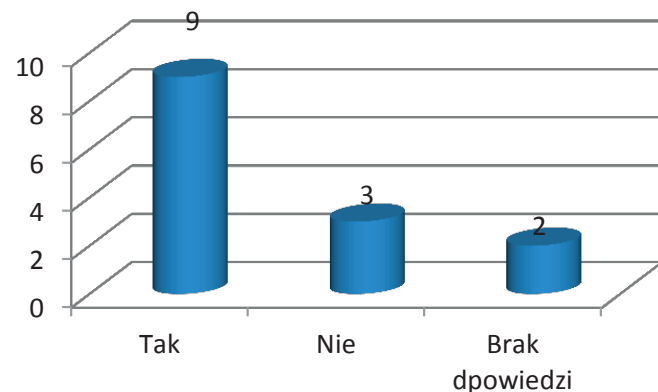
Wykres 9. Czy powiat zleca zadania organizacjom pozarządowym?

Źródło: Opracowanie własne

Interesujący jest fakt, iż większość powiatów planuje takie działania w przyszłości. Powiaty wschowski, nowosolski, żarski, które nie planują zlecać zadań organizacjom pozarządowym, zwracają uwagę na to, że często brak jest zainteresowania tego typu działalnością wśród NGO. Powiaty na chwilę obecną nie widzą takiej potrzeby. Wykres poniżej prezentuje wyniki odpowiedzi na pytanie: „Czy w przyszłości powiat planuje zlecać zadania organizacjom pozarządowym?”

Wykres 10. Czy w przyszłości powiat planuje zlecać zadania organizacjom pozarządowym?

Źródło: Opracowanie własne

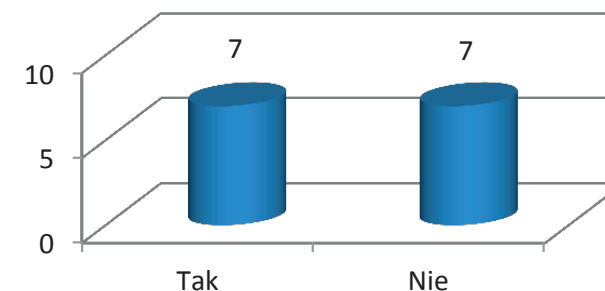
7. Potrzeby szkoleniowe

W 7 z przebadanych powiatów organizowane są szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących domy dziecka, rodziny pomocowe, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Natomiast 50% powiatów nie organizuje takich szkoleń z następujących powodów:

- braku wykwalifikowanej kadry trenerskiej,
- braku kandydatów,
- braku środków finansowych.

W trakcie organizowania i planowania szkoleń są 4 powiaty – słubicki, żarski, gorzowski oraz miasto na prawach powiatu Zielona Góra.

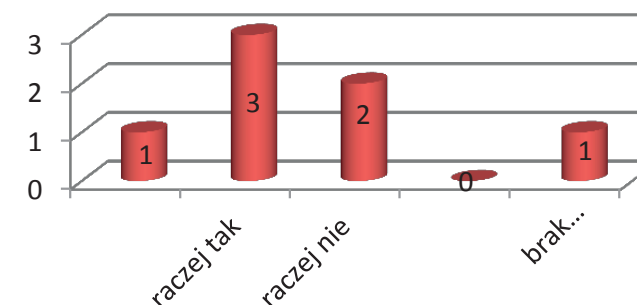
Wykres 11. Czy w powiecie organizowane są szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego?

Źródło: Opracowanie własne

Wśród 7 powiatów, które prowadzą szkolenia, większość, bo aż 4, co stanowi 57% są zdania, że ich potrzeby szkoleniowe są zaspokojone w odpowiednim stopniu to m.in: powiat krośnieński, wschowski, zielonogórski i nowosolski. Tylko 2 powiaty – sulęciński i miasto Gorzów Wlkp. twierdzą, że raczej nie zaspokajają swoich potrzeb szkoleniowych. Miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp. uzasadniło to brakiem odpowiedniej kadry szkoleniowej.

Wykres 12. Czy zaspokojone są potrzeby szkoleniowe?

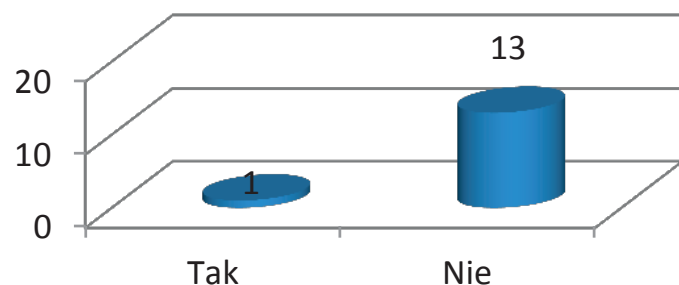

Źródło: Opracowanie własne

8. Budżet

Zdecydowana większość powiatów twierdzi, że ich budżet nie jest zabezpieczony tak, aby pokrywać potrzeby wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Takiego zdania jest aż 13 przebadanych powiatów, co stanowi 93%. Potwierdzeniem tego są odpowiedzi na wcześniej zadane pytania, w których wielokrotnie wskazywano na niewystarczające środki finansowe.

Wykres 13. Czy budżet powiatu zabezpiecza potrzeby wynikające z ustawy?

Źródło: Opracowanie własne

9. Wnioski.

Analiza wyników przeprowadzonych badań pozwoliła wysunąć następujące wnioski:

- We wszystkich przebadanych powiatach zostali powołani koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, w sumie 29. Badania wskazują na znaczące obciążenie zawodowe koordynatorów, co spowodowane jest zbyt dużą liczbą rodzin pod opieką jednego koordynatora. Najbardziej obciążone jest powiat – nowosolski, gdzie na jednego koordynatora przypadają 43 rodziny, powiat zielonogórski- 40 rodzin na koordynatora oraz żarski- 39.
- Według 8 PCPR-ów nie są zabezpieczone potrzeby w zakresie liczby zatrudnionych koordynatorów.
- Wprowadzenie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz funkcjonowanie rodzin pomocowych, według opinii wpłynie pozytywnie na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, takiego zdania jest aż 93% badanych.
- Nowe formy pomocy wprowadzone przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, według 13 PCPR-ów wpłyną pozytywnie na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.
- 3-letni program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej opracowany został w 7 powiatach, co stanowi 50% powiatów województwa lubuskiego. Wszystkie powiaty, które do tej pory nie opracowały 3 – letniego programu dot. rozwoju pieczy zastępczej deklarują, że do końca 2012 r. zostanie opracowany.

- Najczęstsze problemy ograniczające realizację zadań dotyczących pieczy zastępczej w powiecie według respondentów to:
 - problemy kadrowe,
 - problemy organizacyjne,
 - brak precyzyjnych przepisów,
 - problemy finansowe,
 - brak kandydatów na rodziny zastępcze.
- Różnorodność form wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przekłada się na pozytywną opinię dotyczącą zaspokajania potrzeb w tym zakresie, aż 11 PCPR-ów twierdzi, że potrzeby te są zaspokojone.
- Wsparcie osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne jest udzielane we wszystkich powiatach, 86% PCPR-ów potwierdza dodatkowe formy wsparcia, często współfinansowane z UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- W województwie lubuskim w 2012 r., tylko w pięciu powiatach funkcjonują rodziny pomocowe, w pozostałych dziewięciu, gdzie nie ma takich rodzin, powiaty często argumentowały to brakiem chętnych kandydatów na rodziny pomocowe.
- Zdecydowana większość powiatów, bo aż 10, nie zleca zadań organizacjom pozarządowym ze względu na brak środków finansowych, zapotrzebowania powiatów oraz zainteresowania ze strony NGO. W przyszłości natomiast 9 powiatów zamierza podjąć takie działania.

- Potrzeby szkoleniowe powiatów w zakresie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących domy dziecka, rodziny pomocowe, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego są zaspokajane w 10 PCPR-ach, które prowadzą takie szkolenia. Powiaty, które nie prowadzą szkoleń uzasadniają to brakiem wykwalifikowanej kadry, kandydatów oraz środków finansowych.
- 93% powiatów jest zdania, iż ich budżet nie jest zabezpieczony tak, aby pokrywać potrzeby wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

10. Kwestionariusz ankiety

Powiat: Miejscowość, data

Jednostka:

1. Jaki podmiot w Państwa powiecie realizuje zadanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej?
2. Czy zostali powołani koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej?
 - a) tak
 - b) nie
 (dlaczego?)
3. Jeżeli tak, to ilu jest koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zostało powołanych?
4. Ile rodzin (średnio) przypada na jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej?
5. Czy liczba aktualnie zatrudnionych koordynatorów w Państwa opinii zabezpiecza występujące w tym zakresie potrzeby?
 - a) tak
 - b) nie
 Jeśli nie, to dlaczego?
6. Czy według Państwa opinii wprowadzenie koordynatora pieczy zastępczej i osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz funkcjonowanie rodzin pomo-

cowych wpłynie pozytywnie na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka?

a) tak

b) nie

Proszę uzasadnić odpowiedź

7. Czy według Państwa opinii nowe formy pomocy (zespół ds. pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe, pomoc osoby przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich) wprowadzone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 ze zm. z dnia 9 czerwca 2011 r.) będą miały pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny?
 - a) zdecydowanie tak
 - b) raczej tak
 - c) raczej nie
 - d) zdecydowanie nie
 Proszę uzasadnić odpowiedź
8. Czy w Państwa powiecie został opracowany 3-letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej wynikający z art.180 pkt. 1 ww. ustawy?
 - a) tak (jeśli tak, to proszę podać limit rodzin zastępczych zawodowych)
 - b) nie (podać termin kiedy?)
9. Proszę o wskazanie najistotniejszych problemów ograniczających realizację zadań dotyczących systemu pieczy zastępczej występujących w powiecie (np. kadrowe, organizacyjne, finansowe itp.)

10. W jaki sposób organizowane jest wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej?

11. Czy w Państwa powiecie wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej jest organizowane w sposób zaspokajający potrzeby?

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

12. W jaki sposób jest organizowane wsparcie dla osób usamodzielnianych, opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne?

13. Czy poza wskazanymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami wsparcia dla osób usamodzielnianych, opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne praktykują państwo inne formy wsparcia (np. szkolenia, warsztaty, udział w projektach EFS itp.)?

14. Czy na terenie Państwa powiatu funkcjonują rodziny pomocowe?

- a) tak (proszę podać liczbę tych rodzin):
- b) nie

14. Czy liczba tych rodzin Państwa zdaniem jest wystarczająca do potrzeb w tym zakresie?

- a) tak
- b) nie

Jeśli nie, to dlaczego?

15. Czy Państwa powiat zleca organizacjom pozarządowym realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w formie otwartego konkursu?

- a) tak (jeżeli tak, to w jakiej formie?)
- b) nie (dlaczego?)

17. Czy w przyszłości zamierzacie Państwo zlecać wyżej wspomniane zadania organizacjom pozarządowym?

- a) tak
 - b) nie
- (dlaczego?)

18. Czy Państwa powiat organizuje szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego?

- a) tak
- b) nie

(jeżeli odpowiedzieli Państwo „nie” proszę przejść do pyt. 20)

19. Czy w odpowiednim stopniu zaspokajane są potrzeby szkoleniowe wśród grup określonych w art. 180 pkt.6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 ze zm. z dnia 9 czerwca 2011 r.)?

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

Jeżeli nie, to dlaczego i jakiej grupy to dotyczy?

20. Czy Państwa zdaniem budżet powiatu jest zabezpieczony tak by pokrywać potrzeby wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej?

- a) tak
- b) nie

Spis wykresów:

Wykres 1.	Czy zostali powołani koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej?.....	8
Wykres 2.	Czy liczba aktualnie zatrudnionych koordynatorów zabezpiecza potrzeby w tym zakresie?	10
Wykres 3.	Opinia dotycząca pozytywnego wpływu na jakość opieki nad dzieckiem w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka	12
Wykres 4.	Czy nowe formy pomocy będą miały pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny?.....	13
Wykres 5.	Czy został opracowanych 3–letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej?.....	14
Wykres 6.	Czy wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej jest organizowane w sposób zaspokajający potrzeby?.....	17
Wykres 7.	Czy na terenie powiatu funkcjonują rodziny pomocowe?	19
Wykres 8.	Czy liczba rodzin pomocowych jest wystarczająca do potrzeb?.....	20
Wykres 9.	Czy powiat zleca zadania organizacjom pozarządowym?	21
Wykres 10.	Czy w przyszłości powiat planuje zlecać zadania organizacjom pozarządowym?	22
Wykres 11.	Czy w powiecie organizowane są szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego?	23
Wykres 12.	Czy zaspokojone są potrzeby szkoleniowe?	23
Wykres 13.	Czy budżet powiatu zabezpiecza potrzeby wynikające z ustawy?	24

Spis tabel:

Tabela 1. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiatach15

**Publikacja powstała w ramach projektu systemowego
„Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”, w ramach działania 1.2
Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej
Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.**

